

Malta, og desuden bliver statuebæringen vist på national tv. Mitchel formår at forbinde forskellige niveauer som kropsliggjort maskulin identitet, national identitet, ritualer og hverdagspraksis uden at reducere nogle af disse niveauer til hinanden.

Mary M. Crains artikel om en katolsk-synkretistisk fejring af helgenen Skt. Juan i den ecuadorianske provinsby Quimsa hører også til bogens mere solide bidrag. Crain argumenterer for, at Quimsa ikke bør ses som et afgrænset og selvtilstrækkeligt antropologisk felt, der kan studeres isoleret, men er påvirket af nationale og globale strømninger, hvor påberåbelsen af oprindelig indiansk kultur er blevet en vigtig politisk og symbolsk ressource. Fejringen af Skt. Juan bringer forskellige grupper sammen, kosmopolitiske eliter, lokale indianere, og fraflyttede indianere, der vender tilbage til deres hjemby for at deltage i festlighederne, og som klæder sig traditionelt til lejligheden. Snarere end at se fejringen som et nostalgisk forsøg på at genoplive et tidligere ritual påviser Crain, hvordan de forskellige grupper på hver deres måde bruger begivenheden til at forhandle om deres kulturelle og politiske identiteter, bl.a. ved at essentialisere indianskheden. Selv byens kosmopolitiske eliter, der har for vane at identificere sig i kontrast til negative repræsentationer af indianere, er nu begyndt at tilegne sig indianske tegn som del af deres egen globale selvkonstruktion.

Essentialiseringen af egen kultur som bevist politisk strategi er også behandlet i Mette Bovins artikel om skønhedskulter og danse-forestillinger hos nomadefolket wodaabe i Niger. Bovin argumenterer for, at wodaabe ved at tilpasse sig eksotiske stereotyper tiltrækker en international opmærksomhed, der kan hjælpe dem med at overleve under hårde vilkår. Bovins mangeårige kendskab til wodaabe giver artiklen en vis etnografisk tyngde, men artiklen er fortrinsvis beskrivende, og dens analytiske del spinkel.

Alt i alt er der tale om en absolut læseværdig artikelsamling. Selv om de teoretiske ambitioner, der kommer til udtryk i indledningen, ikke altid følges helt til dørs i de enkelte artikler, præsenteres der tankevækkende perspektiver på, hvordan social identitet aktivt konstitueres og forhandles gennem deltagelse i og/eller iagttagelse af diverse ritualer og andre opførelser, live eller i medier.

Martin Lindhardt
ph.d.-studerende

Institut for Etnografi og Socialantropologi
Aarhus Universitet

Diane M. Nelson: A Finger in the Wound. Body Politics in Quincentennial Guatemala. Berkeley: University of California Press 1999. 427 sider. ISBN: 0 520-21285-1. Pris: US\$22 (pb)/US\$55 (hb).

Diane Nelson har skrevet en underholdende og inspirerende bog om nationale, etniske og kønsmæssige identifikationer i *Quincentennial Guatemala*, det femhundredearige Guatemala. Hun præsenterer bogen som en etnografi af staten, som den tager sig ud efter 30 års borgerkrig og militærdiktatur, og især som den har forholdt sig til den „maya“-identitet, der voksede sig stærk i første halvdel af 1990'erne (s. 3-4). Det „Femhundredearige Guatemala“ er en metafor for en dybt splittet nation, hvor krigen, fredsprocessen, og den fremvoksende mayaidentitet har skabt et øjeblikks intens refleksion over disse splittelsers karakter. I forbindelse med fredsprocessen har mayabevægelsen været som „en finger i såret“, der har udfordret de eksisterende binære konstruktioner af køn, sex og race.

Det empiriske materiale, som Nelson arbejder med, er typisk avisartikler, annoncer, offentlige debatter og ikke mindst de anekdoter og vittigheder, der har ledsaget fredsprocessen og nøglebegivenheder i mayabevægelsens fremkomst – herunder en righoldig samling af politisk ukorrekte jokes om Nobelpristageren Rigoberta Menchú, der er et af bogens *scoops*. Begivenhederne, der belyses gennem dette materiale, er fx fejringen af 500-året, grundlæggelsen af Ministeriet for Kultur og Sport, ratificeringen af ILO's konvention nr. 169 og andre tegn på forandring i politikken omkring etniske relationer i Guatemala.

Nelsons analyse af staten bygger på post-strukturalistisk teori om den „governmentaliserede stat“, en stat der næres af bestræbelserne på at skabe en regerlig „*body politic*“ gennem et produktivt engagement i individet. Hun viser, hvordan „kulturelle rettigheder“ er vokset frem som et politisk felt mellem statsinstitutioner og mayaaktivister. Aktivisterne er formet gennem deres erfaringer med statens assimilations- og udviklingsprogrammer, hvor de har fungeret som bindeled og forhandlere mellem staten og den mayatalende del af

befolkningen: lærere, oversættere, præster, sprogforskere, socialarbejdere, „promotorer“ osv. Mens 70'ernes og 80'ernes militante forsøgte at ødelægge staten, blev dens institutioner i 90'erne centrale arenaer for magtkampe og identifikation for mayaaktivisterne. Staten er, argumenterer Nelson, blevet en vigtig ramme for artikulationen af konkurrerende forsøg på at fastfryse identiteter og på at heale Guatemalas sårede „politiske krop“.

Nelson, der aktivt bruger sit lange, person-lige engagement i den nordamerikanske *solid-aritetsbevægelse*, forsøger at udvikle en *fluid*-arisk analyse, der lægger de entydige, fast-frosne identifikationer af venner og fjender bag sig – staten, folket, mayakvinderne osv. Hun beskriver sine egne erfaringer som en solidarisk og „magisk velkommen og sikker *gringa*“, hvis grundlæggende forståelse af Guatemala slog revner, da befolkningen i en landsby tævede June Weinstock næsten til døde, fordi de mistænkte hende for at ville kid-nappe en baby; og hun drager paralleller mellem sine egne erfaringer og den foruroligende oplevelse, det har været for den ikke-indianske befolkning, at se en magtfuld og velartikuleret mayakvinde tale til FN's generalforsamling, eller at se en mandlig maya i „folkedragt“ for-troligt omgås en computer eller lave lobby-arbejde i Nationalpaladsets korridorer. Disse „maya-hackere“, der bryder ud af deres landlige traditionsfængsler, bryder koderne i det moderne statsmaskineri og skriver manualer for en fremtidig omprogrammering af systemet, mens de stædigt insisterer på deres forskellighed, er i den grad upassende i den nationale konstruktion. Det er sådanne upassende billeder, der giver næring til vittig-hedstegninger, der fx fremstiller Rigoberta Menchú som transvestit. Denne type af analyse, der, meget inspireret af Judith Butler, viser- hvordan kroppen er et af de vigtigste steder for betydningsproduktion, er noget af det bedste i Nelsons bog.

Bogen er bygget op omkring en række catchy og i varierende grad oplysende metaforer såsom maya-hackere, body-snatchers, splatter-kroppe, transvestitter, synners, Lizard Queens, kamelhårsjakker og proteser. Tilsammen former de en original fortolkning af mayabevægelsens fremkomst, dens kampe, og dens forbindelser til den guatemalanske stats udvikling. De forførende metaforer og forsøget på at skabe en sammenhængende, overordnet fortolkning bringer imidlertid

forfatteren ud i farvande, hvor hun ikke har etnografisk grund under fødderne. Hendes beskrivelse af bogen som en „etnografi af staten“ passer således kun delvist. „Staten“ såvel som „mayabevægelsen“ er repræsenteret ved meget smalle udsnit, der fx lader flertallet af den mayatalende befolkning fremstå som passive klienter for den veluddannede gruppe af medlemklasse mayaaktivister i hovedstaden. Man kan også undre sig over, at temaer som kampen for politisk repræsentation og økonomisk omfordeling – der historisk rækker meget længere tilbage end 1990'erne – slet ikke indgår i analysen.

Dette på trods er Diane Nelsons bog et anbefalelses- og læseværdigt bidrag til boghylden, ikke blot for Guatemala-freaks, der her kan få én af de første, gennemførte post-strukturalistiske analyser af guatemalanske forhold, men også for andre, der er interesserede i analysen af etniske bevægelers kamp for kulturelle rettigheder, i analysen af stat, kultur og magt samt i udviklingen af en afessentialserende, refleksiv antropologi.

Finn Stepputat
seniorforsker
Center for Udviklingsforskning

**Ruth Holliday & John Hassard (eds.):
Contested Bodies. London & New York:
Routledge 2001. 190 sider. ISBN 0 415
19635 3. Pris: £55/\$24.95 (hb). ISBN 0 415
19636 1. Pris: £16.99/\$24.95 (pb).**

Denne antologi består i en samling artikler, som på forskellige måder handler om kroppen. Artiklerne dækker en bred vifte af emner og relaterer sig kun perifert til hinanden, men de deler en interesse i at repræsentere kroppen som et multidimensionalt aspekt ved en kompleks serie af interaktioner mellem selv og andet i lokaliserede kontekster og som sæde for fantasi i en række magtspil. Ledt på vej af tre overordnede temaer („pariahkroppe“, „kroppe i rummet“ og „tekno-kroppe“), føres vi fra frisørsalonens verden over offentlige urinaler i London til cyberspace; vi bliver bedt om at meditere over den gravide krop i en lille New Zealandsk by, den arbejdende krop i et øjebliksløsslupenhed under jule-